

Міністерство освіти і науки України

Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
кафедра політичних наук і права
Центр соціально-політичних досліджень «Politicus»

**X ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА
ДЕРЖАВА:
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ
ТА ШЛЯХИ МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ**

30 квітня 2026 р.

м. Одеса

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА
ЦЕНТР СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ «POLITICUS»**

**X ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ
з міжнародною участю**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА:
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ ТА ШЛЯХИ
МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ**

30 квітня 2026 року

м. Одеса

УДК 321(477)(063)

DOI: <https://doi.org/10.24195/UkrainianState2026-10>

*Рекомендовано до друку Вченою радою Університету Ушинського
(протокол від 28 травня 2026 року № 14)*

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 30 квітня 2026 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026. 583 с.

Рецензенти:

Кокорев О. В., доктор політичних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри журналістики, соціальних комунікацій і ІТ-права Державного університету Інтелектуальних технологій і зв'язку.

Петінова О. Б., доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Організаційний комітет конференції:

Наумкіна С. М. – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Музиченко Г. В. – проректор з наукової роботи, доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Гедікова Н. П. – доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Проноза І. І. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Каменчук Т. О. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Таску-Ставре М. – доктор політичних наук, професор, професор Бухарестського університету (Румунія);

Хевцуріані А. – доктор наук у сфері міжнародних відносин, професор факультету права та міжнародних відносин, Грузинський технічний університет (Грузія).

У збірнику матеріалів X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів» представлено результати наукових досліджень науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, молодих науковців та практиків із вітчизняних і зарубіжних закладів вищої освіти та наукових установ, об'єднаних прагненням до осмислення актуальних викликів державотворення, суспільного розвитку та післявоєнної відбудови України.

Матеріали збірника охоплюють широкий спектр актуальних проблем сучасної політичної, правової, економічної та соціогуманітарної науки. У наукових доповідях і дослідженнях висвітлено питання розвитку та модернізації політичних інститутів і процесів сучасної держави, правових та економічних механізмів відбудови України, інформаційної безпеки та протидії гібридним загрозам в умовах глобальних трансформацій. Значну увагу приділено філософським засадам державотворення, соціальним практикам і менеджменту соціокультурного розвитку, а також питанням євроінтеграції, транскордонної співпраці, міжнародних партнерств і регіональних стратегій сталого розвитку в умовах сучасних політичних та соціальних змін.

Збірник відображає високий рівень наукової дискусії та міждисциплінарного підходу до аналізу суспільно-політичних процесів, сприяє розвитку наукової комунікації та міжінституційної співпраці. Матеріали конференції становлять практичний і науковий інтерес для дослідників, викладачів, здобувачів освіти, представників органів державної влади, місцевого самоврядування та фахівців у сфері політичних, правових, економічних і соціогуманітарних наук.

Матеріали подано в авторській редакції. За зміст та достовірність наведених фактів, цитат і даних відповідальність несуть автори.

СЕКЦІЯ 4. ФІЛОСОФІЯ ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ, СОЦІАЛЬНІ ПРАКТИКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТ СОЦІОКУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ

Атаманюк Зоя	СОЦІОКУЛЬТУРНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ ОСОБИСТОСТІ	368
Громико Олександра	ВІДМІННОСТІ ВИСТУПІВ АДВОКАТА І ПРОКУРОРА ЯК СОЦІОКУЛЬТУРНА ПРАКТИКА СУДОВОГО ПЕРЕКОНАННЯ	370
Копитко Вікторія	КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ У ПОЛІТИЧНІЙ ДУМЦІ ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИХ ДІЯЧІВ: ІСТОРИЧНИЙ ДОСВІД ТА СУЧАСНЕ ЗНАЧЕННЯ	373
Коткова Анна	КОСТЮМ ЯК МЕТАЗНАК У ТВОРЧІЙ ДІЯЛЬНОСТІ АРТИСТА (НА ПРИКЛАДІ НОМЕРА ГУРТУ ZIFERBLAT «BIRD OF PRAY» ДЛЯ ПІСЕННОГО КОНКУРСУ «ЄВРОБАЧЕННЯ»)	375
Лісеснко Олена	МЕНЕДЖМЕНТ СОЦІАЛЬНИХ ПРАКТИК У КУЛЬТУРНІЙ ПОЛІТИЦІ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ВІЙНИ	379
Малімон Віталій	ДЕРЖАВНА КУЛЬТУРНА ПОЛІТИКА ЯК ЧИННИК ВІДТВОРЕННЯ КУЛЬТУРНОГО КАПІТАЛУ СУСПІЛЬСТВА: ІНСТИТУЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ ТА ЦІННІСНІ ОРІЄНТИРИ	382
Мельник Мирослава	ВУЛИЧНИЙ ПЕРФОРМАНС ЯК СОЦІАЛЬНА ПРАКТИКА ПУБЛІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ В КОНТЕКСТІ СОЦІОКУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ	386
Сухорукова Анна	ВПЛИВ КУЛЬТУРНОЇ ПОЛІТИКИ НА	390
Мальченко Анна	СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ РОЗВИТОК СУСПІЛЬСТВА	
Мацука Вікторія	КУЛЬТУРНІ ХАБИ ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ ГРОМАДИ В СИСТЕМІ СОЦІОКУЛЬТУРНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ	392
Nykyropets Svitlana	MEDIA LITERACY AND CRITICAL THINKING IN ENGLISH LANGUAGE CLASSES AS A TOOL FOR COUNTERING RUSSIAN DISINFORMATION	395
Піскун Катерина	ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ	400
Полонка Іванна	ПРАВОВА ПОВЕДІНКА ЯК ЧИННИК СТІЙКОСТІ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ	405
Роговенко Анжела	СОЦІОКУЛЬТУРНІ ПРАКТИКИ В МЕДІА ТА ДИСКУРС СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ ЯК ІНСТРУМЕНТ МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ	408
Ромма Юлія,	МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ СТАНДАРТИ ПРОТИДІЇ	411
Чернобук Валентина	ГЕНДЕРНІЙ ДИСКРИМІНАЦІЇ	
Храбан Тетяна	ЖІНОЧИЙ ГЕРОЇЗМ ЯК РЕСУРС ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ ТА СОЦІОКУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ ВІЙНИ: ФІЛОСОФСЬКО-ДИСКУРСИВНИЙ ВИМІР	414
Цвєткова Анна	ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ: КРОС КУЛЬТУРНІ РИЗИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ	417
Чернишева Софія	РОЗВИТОК І ЗАКРІПЛЕННЯ МІЖНАРОДНИХ ПРИНЦИПІВ СУДДІВСЬКОЇ ЕТИКИ ЯК СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ПРАКТИКИ ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ	419

3. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами (Стамбульська конвенція) : від 11 трав. 2011 р. : ратифікована Законом України від 20 черв. 2022 р. № 2319-IX.

4. Про скасування Наказу Міністерства охорони здоров'я України від 29 грудня 1993 року № 256 : Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 13 груд. 2017 р. № 1583.

5. Резолюція Ради Безпеки ООН 1325 (2000) «Жінки, мир, безпека» : прийнята Радою Безпеки ООН на 4213-му засіданні 31 жовт. 2000 р. URL: <https://nssu.gov.ua/genderna-rivnist/rezolyuciya-radi-bezpeki-oon-1325>

6. Чепік-Трегубенко О.С., Чернобук В.В., Петриченко К.С. Теоретико-прикладні аспекти застосування медіації в умовах воєнного стану в Україні (на прикладі сімейної медіації). *Аналітично-порівняльне правознавство*. №3, 2025. с. 61-66. URL: <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2025/06/10.pdf>

Храбан Т.Є.,

кандидат філологічних наук, доцент,

доцент кафедри англійської філології і перекладу

Державний університет «Київський авіаційний інститут»

м. Київ, Україна

ЖІНОЧИЙ ГЕРОЇЗМ ЯК РЕСУРС ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ ТА СОЦІОКУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ ВІЙНИ: ФІЛОСОФСЬКО-ДИСКУРСИВНИЙ ВИМІР

У сучасних умовах війни та глибоких соціальних трансформацій публічний дискурс дедалі більше насичується героїчними наративами, в яких концепти «герой» і «героїзм» виконують не лише описову, а й смислотворчу функцію. Герої та героїні постають як надихаючі та життєстверджуючі образи, що допомагають людям долати труднощі, знаходити внутрішні ресурси та рухатися вперед [4]. У цьому сенсі героїзм стає важливим елементом символічної організації соціальної реальності, через який суспільство осмислює власний досвід кризи, втрат і боротьби. Розуміння героїзму як «окремого стану втіленої в повсякденності свідомості» [2] дозволяє побачити його не як виняткове явище, а як потенціал, притаманний кожній людині. У періоди загострення соціальних суперечностей цей потенціал актуалізується, адже, як

ззначається, кожна людина здатна бути героєм у біологічному, психологічному та соціальному вимірах. Саме тому війна не лише продукує нові героїчні образи, а й змінює сам спосіб їхнього сприйняття, відкриваючи простір для перегляду усталених уявлень.

Українське суспільство, перебуваючи в стані тривалої воєнної напруги, активно переосмислює концепт героїзму, адаптуючи його до актуальних потреб. Ідея про те, що героїзм формується відповідно до суспільного запиту, знаходить тут особливо виразне підтвердження. У кризових умовах героїзм починає виконувати роль культурного маркера, що сприяє консолідації нації, формуванню спільного ціннісного поля та підтриманню віри у можливість подолання випробувань. Через героїчні наративи суспільство не лише інтерпретує події, а й конструює уявлення про бажане майбутнє. Традиційне визначення героїзму як дій, що виходять за межі звичайного [1], у сучасних умовах доповнюється акцентом на моральній відповідальності та готовності діяти в інтересах інших. Прототипові риси героя – хоробрість, мужність, моральна цілісність, самопожертва – набувають нового звучання, оскільки вони пов'язуються не лише з індивідуальним подвигом, а й із колективними очікуваннями. Героїзм усе більше осмислюється як діяльність, спрямована на досягнення суспільного блага, навіть ціною особистого комфорту чи статусу.

У цьому процесі особливого значення набуває гендерний вимір. Зростання участі жінок у військових і суспільно значущих сферах сприяє розширенню меж героїзму та переосмисленню його змісту. Дослідження засвідчують, що героїчна поведінка може поєднувати як традиційно «чоловічі» агентурні риси, так і соціально орієнтовані характеристики, що дозволяє говорити про її андрогінний характер. Це відкриває можливість для формування більш гнучких моделей соціальної поведінки, у яких гендер перестає бути визначальним критерієм оцінки героїзму. Аналіз мовного матеріалу показує, що в українському суспільстві жіночий героїзм дедалі частіше пов'язується з такими рисами, як мужність, рішучість, відповідальність, енергійність. Водночас особливе місце посідає самовідданість, яка вказує на орієнтацію на колективні інтереси та готовність діяти в інтересах спільноти. Така інтерпретація відповідає культурній логіці, в якій герой – це той, хто жертвує собою заради інших. Героїзм у цьому випадку постає не лише як індивідуальний вибір, а як форма соціальної відповідальності [3]. З огляду на це героїзм можна розглядати як важливий ресурс соціокультурного розвитку. Він здатний мобілізувати суспільство, посилювати відчуття єдності та формувати довіру до інституцій. Через героїчні образи відбувається символічне закріплення цінностей, які визначають напрям розвитку держави. Особливо це помітно у формуванні нових моделей лідерства,

де на перший план виходять не лише професійні якості, а й моральна авторитетність [3]. У сучасному українському дискурсі найбільш значущими виявляються образи жінок, які діють у ситуаціях високого ризику або беруть на себе відповідальність за інших. Йдеться про військовослужбовиць, політичних і громадських лідерок, жінок, які демонструють стійкість перед труднощами, а також тих, хто викриває несправедливість. Ці образи формують нове уявлення про героїзм як про активну позицію, що передбачає не лише самопожертву, а й здатність впливати на соціальні процеси. Водночас помітним є певне звуження уявлень про героїзм, пов'язане з меншою увагою до його повсякденних і просоціальних форм. Емпатія, турбота, повсякденна праця залишаються важливими, але менш видимими складниками героїчного дискурсу. Це свідчить про зміщення акцентів у бік більш драматичних і публічно значущих проявів героїчної поведінки, що цілком зрозуміло в умовах війни, але водночас потребує осмислення з погляду довгострокового соціального розвитку [3].

Дискурсивний аналіз показує, що суспільство тяжіє до двох основних моделей осмислення героїзму. З одного боку, це прототипний герой, який визначається через внутрішні характеристики – мужність, рішучість, моральну цілісність. З іншого боку, це архетипний герой, чия постать пов'язана з ідеєю подвигу, самопожертви та боротьби. Саме ці моделі дозволяють структурувати колективні уявлення та створювати образи, здатні виконувати об'єднавчу функцію. Разом із тим інтеграція жіночого героїзму в архетипні моделі не є безконфліктною. Вона може сприйматися як виклик традиційним уявленням про гендерні ролі, що пояснює появу суперечливих реакцій у дискурсі. Це підтверджує, що героїзм є не лише культурною, а й соціально-політичною категорією, яка відображає боротьбу за символічну владу та право визначати норми. Зміни у концептуалізації героїзму свідчать про його гнучкість і залежність від історичного контексту. У періоди криз послаблюється значення гендерних обмежень, що відкриває можливості для більш рівноправного визнання різних форм героїчної поведінки. Водночас існує ризик, що зосередження на лідерських і силових аспектах героїзму призведе до витіснення його гуманістичних складників [3].

Отже, трансформація уявлень про жіночий героїзм в українському суспільстві відображає глибші процеси, пов'язані з переосмисленням ролей, цінностей і моделей соціальної взаємодії. Вона демонструє, як у кризових умовах змінюється не лише структура соціальних практик, а й сама логіка осмислення людської поведінки. Героїзм у цьому контексті постає не лише як реакція на виклики, а як ресурс, що визначає напрям розвитку суспільства, формує нові

увлєння про лїдерство та вїдкриває можливостї для бїльш їнклюзивного й стїйкого державотворєння.

Лїтература:

1. Aupitak T. Feminist quest heroine: female superheroines and deconstruction of male heroism. REDEN. *Revista Española de Estudios Norteamericanos*. 2023. Vol. 5, no. 1. P. 109–127. <https://doi.org/10.37536/reden.2023.5.2153>.
2. Efthimiou O. The hero organism: advancing the embodiment of heroism thesis in the twenty-first century. *Handbook of Heroism and Heroic Leadership*. 2016. 24 p.
3. Khraban T. Developing a well-balanced military identity among female military personnel. *Polish Sociological Review*. 2024. Vol. 225, no. 1. P. 69–82. <https://doi.org/10.26412/psr225.04>.
4. Khraban T., Khraban M. The conceptualisation of female heroism in Ukrainian society during periods of armed conflict and crisis. *Gender a výzkum / Gender and Research*. 2025. <https://doi.org/10.13060/gav.2025.003>.

Цвєткова А. О.,

здобувачка третього (освітньо-наукового) рївня вищої освіти
Мїжнародного гуманїтарного унїверситету
м. Одеса, Україна

ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПЇЛЬСТВО В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ: КРОС-КУЛЬТУРНІ РИЗИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ

Глобалїзація стала не лише економїчним чи технологїчним явищем, а й цивїлізаційним викликом, що змїнює саму природу громадянського суспїльства. У свїті, де кордони стираються, а культури взаємодїють у безпрецедентному масштабї, громадянське суспїльство постає як арена боротьби мїж ризиками фрагментації та можливостями їнтеграції. Саме тут крос-культурний вимїр набуває вїршального значєння: вїн визначає, чи стане глобалїзація джерелом конфлїктів, чи платформою для нової солїдарностї.

Громадянське суспїльство вивчають як у класичних працях полїтологів (А. Токвїль, Дж. Кїн), так ї в сучасних дослїдженнях, що акцентують на його трансформації в умовах глобалїзації (Р. Патнем, М. Вальзер).

Крос-культурна проблематика є фокусом наукового їнтересу соціологів ї культурологів, якї аналізують мїжкультурну комунїкацію та її вплив на полїтичну участь (Г. Хофстеде, С. Хантїнгтон, Ю. Хабермас).

Наукове видання

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 30 квітня 2026 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026. 583 с.

Опубліковано в авторській редакції